

Hem?irelikte Mesle?e Ba?I?I?k Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hem?irelikte Mesle?e Ba?I?I?k Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22946>

Özet

Hemşirelikte Mesleğe Bağımlılık Ölçeği (HMÖ), hemşirelerin mesleklerine yönelik bağımlılık düzeylerini, tutumlarını ve kariyerlerini sürdürme eğilimlerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, 2015 yılında Çetinkaya, Özmen ve Temel tarafından Türkiye'deki hemşirelik popülasyonu üzerinde geçerlik ve güvenirlik çalışmaları tamamlanarak kullanıma sunulmuştur. Toplam 26 maddeden oluşan bu ölçek, mesleki bağımlılık üç temel alt boyutta ele almaktadır: Çaba Gösterme İstekliliği, Meslek Üyelikini Sürdürme ve Hedef ve Değerlere İnanç. Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı oldukça yüksek olup, mesleki bağımlılığın değerlendirilmesinde güvenilir bir kaynak sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Hemşirelik, Mesleğe Bağımlılık, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Güvenirlik, Likert Ölçeği, Hemşirelik Etiği.

Yazarlar

Aynur Çetinkaya, Dilek Özmen, A. Berna Temel.

Amaç

Hemşirelikte Mesleğe Bağımlılık Ölçeği'nin temel amacı, hemşirelik alanında çalışan veya eğitim gören bireylerin mesleklerine duydukları bağımlılığın derecesini ve niteliğini belirlemektir. Bu bağımlılık düzeyinin ölçülmesi, hemşirelik mesleğinde kalıcılığa artırmaya yönelik stratejilerin geliştirilmesine, iş gücü devir hızının anlaşılmasına ve mesleki tatminin artırılmasına katkıda bulunur.

Ölçek, özellikle mesleğe yeni başlayan hemşirelerin veya öğrencilerin mesleki değerleri içselleştirme süreçlerini izlemek ve mesleğe yönelik olası olumsuz tutumları erken aşamada tespit etmek için tasarlanmıştır. Bu sayede eğitim kurumları ve sağlık kuruluşları, mesleki bağımlılığın destekleyici müdahaleler planlayabilir.

Yapı

Ölçek, literatürde kabul gören örgütsel ve mesleki bağımlılık teorileri temel alınarak geliştirilmiştir. HMÖ, mesleğe bağımlılık yapısını üç farklı ancak birbiriyle ilişkili alt boyut üzerinden kavramsallaştırmaktadır. Bu boyutlar, bireyin mesleğe yatırımını, meslekte kalma isteğini ve mesleğin temel değerlerine olan inancını yansıtır.

Ölçeğin ölçtüğü üç temel yapısal boyut şunlardır:

Çaba Gösterme İstekliliği: Bireyin mesleğin hedeflerine ulaşması için gönüllü olarak yüksek düzeyde çaba sarf etme eğilimi.

Meslek Üyelikini Sürdürme: Bireyin meslekten ayrılmama ve hemşirelik kariyerine devam etme yönündeki kararlılığı.

Hedef ve Değerlere Şanç: Bireyin hemşirelik mesleğinin temel etik değerlerine, amaçlarına ve profesyonelleşme gelişimine olan güveni ve inancı.

Geçerlik

Hemşirelikte Mesleğe Bağımlılık Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin kavramsal yapıya doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermek amacıyla 2015 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği, keşfedici Faktör Analizi (Exploratory Factor Analysis - EFA) kullanılarak incelenmiştir.

Faktör analizi sonuçları, 26 maddenin üç alt boyutta toplandıktan sonra doğrulamaları ve bu boyutların teorik çerçeve ile uyumlu olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, HMÖ'nün hemşirelik mesleğine bağımlılık ölçme konusunda yeterli düzeyde yapı geçerliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik analizleri, Cronbach Alfa katsayıları hesaplanarak yapılmıştır. Elde edilen değerler, ölçeğin hem bütününde hem de alt faktörlerinde yüksek düzeyde güvenilirliğe işaret etmektedir.

Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) **.94** olarak bulunmuştur, ki bu değer ölçeğin mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. Alt faktörlere ait Cronbach Alfa katsayıları değerleri ise şöyledir:

Birinci Faktör (Çaba Gösterme İstekliliği): $\alpha = .88$

İkinci Faktör (Meslek Üyelikini Sürdürme): $\alpha = .77$

Üçüncü Faktör (Hedef ve Değerlere Şanç): $\alpha = .67$

Faktör Analizi

Hemşirelikte Mesleğe Bağımlılık Ölçeği, 26 maddeden ve üç temel faktörden (alt boyuttan) oluşmaktadır. Yapılan Faktör Analizi, maddelerin bu üç boyut altında anlamlı bir şekilde gruplandırıldığını göstermiştir.

Bu faktörler, hemşirelik mesleğine bağımlılığın çok boyutlu doğasını yakalamakta ve araştırmacılara bağımlılığın hangi yönünün daha baskın olduğunu analiz etme imkanı

sunmaktadır. Özellikle üçüncü faktördeki (.67) kabul edilebilir düzeydeki iç tutarlılık, mesleki değerlere olan inancın bağımsız bir boyut olarak ele alınabileceğini desteklemektedir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: 26 maddelik, 3 alt boyutlu yapı.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Hemşireler ve Hemşirelik Öğrencileri

Age Group: Yetkinler (Profesyonel meslek hayatına başlamış veya başlayacak olan bireyler)

Population Details: Türkiye'deki hemşirelik popülasyonu üzerinde standartlaştırılmıştır.

Test Methodology: Ölçek, 4'lü Likert Ölçeği formatında derecelendirilmektedir. Katılımcılardan maddelere ne ölçüde katıldıkları belirtilmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Psikometrik Özellikler, Mesleki Tatmin, Hemşirelik Eğitimi, Meslekten Ayrılma, Cronbach Alfa Katsayısı, Mesleğe Bağlılık.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazarın iletişim adresi: ozmendilek@yahoo.com

Correspondence Address: Dilek Özmen

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Çetinkaya, Özmen ve Temel tarafından 2015 yılında yayımlanan bir makale ile bilimsel kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımı için izinleri ve olası ücretlendirmeler için sorumlu yazar Dilek Özmen ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Yayın/Test Yılı: 2015.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [hemsirelikte-meslege-baglilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Çetinkaya, A., Özmen, D. ve Temel, A. B. (2015). Hemþirelikte Mesleþe Baþılıþık Ölþeþi'nin geçerlik ve güvenilirlik çalıþması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemþirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 8(2), 54-60.

Makalenin çevrimiçi erişim adresi: deuhyoedergi.org

Hemþirelikte Mesleþe Baþılıþık Ölþeþi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aþağıdaki ölþek maddeleri orijinal dilinde korunmuþ olup, hiçbir þekilde deðiştirilmemelidir.

Ölþek, 26 madde ve 3 alt boyuttan olmaktadır. Örnek maddeler şunlardır:

Çaba gösterme istekliliði: ". Hemþirelik mesleðinin bir üyesi olarak çalıþarak; yaþam hedeflerimi yerine getirebileceðimi düşünüyorum."

Meslek üyeliğini sürdürme: "İnsanlara mesleðimin hemþirelik olduðunu söylerken utanırm."

Hedef ve deðerlere inanç: ". Hemþirelikte profesyonelleşme ile ilgili gelişmeler açısından endişelerim var. "